THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
דאָס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E,
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

פולער טעקסט פון דר. אדלער'ס רעדע

(ביי דער עפענונג פון זיצונג פון דער אידישער אגענטור).

באזעל, יולי 14 (איטא). — "די פליכט וואס איז געפאלן אויף מיר צו עפענען די צווייטע זיצונג פון דעם ראט פון דער אידישער אגענטור, איז נעקומען צוליב צוויי אומגליקלאכע סיבות. ביי דער ערשטער זיצונג פון אגענטור האט איך דערווייל געוואוינט לואי מאר־שאל אלס פארזיצער און לארד מעלי־בשעט אלס מיט־פארזיצער. די דאזיקע צוויי גרויסע פירע זיינען אין דער צווי־שען צייט נערופן געוואוָרן צו דער ישי־בה של מעלה. עס וועט אויף די שפּע־ט־רדיקע דיזונגען אפגעשאצט ווערן, וואס די דאזיקע צוויי פירער האבן אויפגעטאן. אבער איך מוז שוין איצט אין איינעגעס נאמען אויסדריקן דעם טיפן טרויער פאר דעם פארלוסט, וואס מיר האבן געליטן. איך שטיי דא איצט פאר אייך בלוין אלס א צייטווייליקער און ניט־פארדינטער נאכפאלגער פון די דאזיקע צוויי גרויסע אירן.

"ווען עס איז דעם 14טן אווגוסט, 1929, אונטערגעשריבן געוואָרן אין צור־יך די קאנסטיטוציע פון דער אידישער אגענטור, דאן האט קיינער ניט געהאט די אילוזיע, אז די דאזיקע ניי־געשעפע־נע פארבריי־טערטע אגענטור, האט אנ־נעפאנגען איר ארבעט אויף א רואיקן ים אבער עס איז געווען א שטארקע האַ־פענונג, אז עס איז עפּעס אויפגעטאן געוואָרן, וואס וועט זיין פון נוצן ניט בלויז פאר פאלעסטינע, נאר וועט פירן צו א פאראייניקונג פון די פארשפּרייטע קינדער פון הויז פון ישראל אין א ניי־טור און וועגער קערפּערשאפט. די גרויסע פארזאמלונג וואס איז פארגעקומען מיט צוויי יאר צוריק האט אויסגעשטעלט דעם פעגונג ביי די ניט־עטנטוואסטישע צווי־שען אונז, אז מענשן מיט פארשיידענע מיינונגען וועלן זיך פאראייניקן פארן אויפבוי פון א נאציאנאלער היים פאר אלע אידישע מענשן אין פאלעסטינע — אז אנשטאט זיך צו וידמען צו קאנ־סטרוקטיווער ארבעט, האבן זיי זעמוזט אנווענדן זייער ענערגיע, צו פארבאנ־דאשירן די וואונדן; עס איז געשאפן געוואָרן אן "עמיר־רדשענסקי פאנד", און דער פרייוויליקער אן ניכער אפּרוף צו דעם דאזיקן אפיל דארף בלויז אין זכרון אלס א באוויין פון די גוטע אינ־סטינקטן פון דעם אידישן פאלק איבער דער גאנצער וועלט.

"די אומרוהן אין אווגוסט 1929 האָ־בען געפירט צו נאך אנדערע טרויעריקע אנטוויקלונגען. אין מארס 1930 איז גע־קומען דער באריכט פון דער שארקא־מיסיע, נראד אין דער צייט, ווען דער אדמיניסטראטיווער קאמיטעט האט אפּגעהאלטן זיינע זיצונגען אין לאנדאן. נאך דעם איז נעקומען די אויספארשונג פון סער דזשאן סימפּסאן; דאן זיין באַ־ריכט און דער "ווייסער פאפּיר", די רע־זיגנאציע פון דעם פרעזידענט פון דער אידישער אגענטור, דר. חיים ווייצמאן, און פונ'ם פארזיצער פונ'ם אדמיניס־טראטיוון קאמיטעט, פעליקס וואַרבורג; די ווייטערדיקע פארהאנדלונגען בנוגע דעם ווייס פאפּיר; דער בריוו פון פרע־מיער מאקדאנאלד צו דר. ווייצמאנען און די פארהאנדלונגען בנוגע די אייג־שלעכיטן פון דעם פארגעשלאגענעם אנטווילקלונג פלאן.

"די דאזיקע אלע זאכן האבן אזוי אויסגעשעפּט די ענערגיע און אויפ־מערקזאמקייט פון אלע די, וועלכע זיי־נען נעשטאנען אין נאעענטער באריהרונג מיט דער ארבעט פון דער אגענטור, אז דאס, וואס עס האט באלד נעדארפט זיין די וויכטיקסטע ארבעט פון דער אידי־שער אגענטור — נעמלאך, דאס אר־גאניזירן אן איסארבעטן א קאנסט־רוקטיווע טעטיקייט אין פאלעסטינע — האט געמוזט אפּגעלייגט ווערן. איך האָפּ אז אין די קומענדיקע צוויי יאר וועלן מיר קענען מיט א רואיקן קאפּ דורכ־פירן די ארבעט און ארגאניזירן די אי־דישע אגענטור, דאס וואס מיר האבן ניט געקענט טאן אין די ביז־איצטיקע צוויי יאר.

די עקאָנאָמישע פּראָבלעמען

"די עקאָנאָמישע פּראָבלעמען, אין ספּעציעל די ענינים וואס האבן צו טאן מיט געלט־זאמלונגען און מיט'ן בוי־זשעט האבן אונז פארשאפט גרויס זאָרג און אויבערגעשען אין זיין פאראנט־וואָרטלאך פאר דעם בודזשעט אנפאנ־גערדיק דעם 1טן יאנוואר, 1930. אבער צוליב דעם וואס דאס פיסקאלע און בודזשעט יאר פון דער עקזעקוטיווע דעם ערשטן אקטאבער (ראש השנה), האט זיך געשאפן אין דעם בודזשעט א לאך פון דריי חדשים, וואס איז קיינ־מאל ניט אויסגעפילט געוואָרן.

"די אנערגיע אין אווגוסט 1929 האָ־בען געפירט צו נאך אנדערע טרויעריקע אנטוויקלונגען. אין מארס 1930 איז גע־קומען דער באריכט פון דער שארקא־מיסיע, נראד אין דער צייט, ווען דער אדמיניסטראטיווער קאמיטעט האט אפּגעהאלטן זיינע זיצונגען אין לאנדאן. נאך דעם איז נעקומען די אויספארשונג פון סער דזשאן סימפּסאן; דאן זיין באַ־ריכט און דער "ווייסער פאפּיר", די רע־זיגנאציע פון דעם פרעזידענט פון דער אידישער אגענטור, דר. חיים ווייצמאן, און פונ'ם פארזיצער פונ'ם אדמיניס־טראטיוון קאמיטעט, פעליקס וואַרבורג; די ווייטערדיקע פארהאנדלונגען בנוגע דעם ווייס פאפּיר; דער בריוו פון פרע־מיער מאקדאנאלד צו דר. ווייצמאנען און די פארהאנדלונגען בנוגע די אייג־שלעכיטן פון דעם פארגעשלאגענעם אנטווילקלונגס פלאן.

"די דאזיקע אלע זאכן האבן אזוי אויסגעשעפּט די ענערגיע און אויפ־מערקזאמקייט פון אלע די, וועלכע זיי־נען נעשטאנען אין נאעענטער באריהרונג מיט דער ארבעט פון דער אגענטור, אז דאס, וואס עס האט באלד נעדארפט זיין די וויכטיקסטע ארבעט פון דער אידי־שער אגענטור — נעמלאך, דאס אר־גאניזירן אן איסארבעטן א קאנסט־רוקטיווע טעטיקייט אין פאלעסטינע — האט געמוזט אפּגעלייגט ווערן. איך האָפּ אז אין די קומענדיקע צוויי יאר וועלן מיר קענען מיט א רואיקן קאפּ דורכ־פירן די ארבעט און ארגאניזירן די אי־דישע אגענטור, דאס וואס מיר האבן ניט געקענט טאן אין די ביז־איצטיקע צוויי יאר.

"יאנ'ן אייזיק די מיטגלידער פון דער דאזיקער פארזאמלונג, מיט צוויי יאר צוריק, זיינען נעקומען צו זייערע היי־מען, אין אנגעקומען די נייעס וועגן די ראצאנז און שחיטות אין פאלעסטינע; אין, אנשטאט זיך צו וידמען צו קאנ־סטרוקטיווער ארבעט, האבן זיי זעמוזט אנווענדן זייער ענערגיע, צו פארבאנ־דאשירן די וואונדן; עס איז געשאפן געוואָרן אן "עמיר־רדשענסקי פאנד", און דער פרייוויליקער אן ניכער אפּרוף צו דעם דאזיקן אפיל דארף בלויז אין זכרון אלס א באוויין פון די גוטע אינ־סטינקטן פון דעם אידישן פאלק איבער דער גאנצער וועלט.

"די אומרוהן אין אווגוסט 1929 האָ־בען געפירט צו נאך אנדערע טרויעריקע אנטווילקלונגען. אין מארס 1930 איז גע־קומען דער באריכט פון דער שארקא־מיסיע, נראד אין דער צייט, ווען דער אדמיניסטראטיווער קאמיטעט האט אפּגעהאלטן זיינע זיצונגען אין לאנדאן. נאך דעם איז נעקומען די אויספארשונג פון סער דזשאן סימפּסאן; דאן זיין באַ־ריכט און דער "ווייסער פאפּיר", די רע־זיגנאציע פון דעם פרעזידענט פון דער אידישער אגענטור, דר. חיים ווייצמאן, און פונ'ם פארזיצער פונ'ם אדמיניס־טראטיוון קאמיטעט, פעליקס וואַרבורג; די ווייטערדיקע פארהאנדלונגען בנוגע דעם ווייס פאפּיר; דער בריוו פון פרע־מיער מאקדאנאלד צו דר. ווייצמאנען און די פארהאנדלונגען בנוגע די אייג־שלעכיטן פון דעם פארגעשלאגענעם אנטווילקלונגס פלאן.

"די דאזיקע אלע זאכן האבן אזוי אויסגעשעפּט די ענערגיע און אויפ־מערקזאמקייט פון אלע די, וועלכע זיי־נען נעשטאנען אין נאעענטער באריהרונג מיט דער ארבעט פון דער אגענטור, אז דאס, וואס עס האט באלד נעדארפט זיין די וויכטיקסטע ארבעט פון דער אידי־שער אגענטור — נעמלאך, דאס אר־גאניזירן אן איסארבעטן א קאנסט־רוקטיווע טעטיקייט אין פאלעסטינע — האט געמוזט אפּגעלייגט ווערן. איך האָפּ אז אין די קומענדיקע צוויי יאר וועלן מיר קענען מיט א רואיקן קאפּ דורכ־פירן די ארבעט און ארגאניזירן די אי־דישע אגענטור, דאס וואס מיר האבן ניט געקענט טאן אין די ביז־איצטיקע צוויי יאר.

פּרעמיער בענעטס צוריקטריט

מען דארף האבן ניט וויינינקער מוט, און אפשר נאך מער, צו־ריקציען זיך ווען מען מאכט א פעלער, איידער צו האלטן זיך אן דעם פעלער מיט עקשנות. פּרעמיער בענעט, מוז מען צוגעבן, האט דעם דאזיקן מוט, און, אויב ער מאכט א פעלער אין דערפילט זיין טעות, האט ער ניט מורא צוריקציען זיך.

פּרעמיער בענעט, צוריקציענדיק די ענדערונגען אינ'ם הכנסה שטייער וואָס ער האט אנאנסירט אין זיין בודזשעט רעדע, דערקלערט זיין צוריקטריט דערמיט, וואָס זיינע קעגנער באנוצן זידמיט דעם צו אטאקירן אים פּערזענלאך, באהויפּטזעכליך, אז ער האט געזוכט צו באַ־פריינען זיך אליין פון זאָרן נאך 25 טויזנט דאלאר א יאר הכנסה שטייר ער און אויסצוהלפן זיינע ריי־כע פריינט. ער וויל, הייסט עס, אראָפּ־נעמען וועלכן ס'איז חשד פון זיך און ציט די ענדערונגען דערפאר צוריק.

באמת לאזט זיך אבער ניט גלויבן, אז א פּרעמיער מיניסטער זאָל צוריקציען א וויכטיקן מלוכה פלאן צוליב פּערזענלאכע מאָטיוון, ווי דער הויפּט פון דער דעיגרונג, מוז דער פּרעמיער מיניסטער אפּט דולדן אים פּערזענלאכע אטאקעס, און עס האָט דאך קיין זינען ניט אז זיי זאָלן אים אָפּשרעקן פון צו גיין אין זיין וועג און דורכפירן זיין פּאָליטיק

מיר נעמען דערפאר אָן, אז פּרעמיער בענעט וואָלט זיך וויינינ־קער אָפּגעשראָקן פון די פּערזענלאכע אטאקעס, ווען ער וואָלט ניט איינגע־זעען, אז די ענדערונגען אינ'ם הכנסה שטייער וואָס זיינען פארגעשלאָגן געוואָרן אין אים זיינען געווען א טעות. אפשר וואָלט ער לכתחילה איינ־געזעען דעם טעות, ווען ער וואָלט געהאט מער צייט צו באטראכטן די ענדערונגען. צוגעגרייט פון זיינעם א געהיליף אינם פינאנץ מיניסטעריום.

דער טעות איז געווען — אין אזא שווערער צייט פארלייכטערן די שטייערן פון די גאר רייכע. ארויפלייגענדיק א גרעסערע לאסט אויף די וויינינקער פארמעגלאכע. דעם איז דאָך געווען די הויפּט אורזאך, פארוואס דער בודזשעט זיינער איז באצייכנט געוואָרן פון זיינע קעג־נער ווי "דעם רייכן מאנס בודזשעט".

און אויב פּרעמיער בענעט האָט דעם ענין ניט גענוי באטראכט פריער און האָט אזא קעמאכט אזא פעלער, איז שולדיק אין דעם דאָס, וואָס ער איז באלעסטיקט מיט צופיל ארבעט. און האָט ניט גענוג צייט אָפּצוגעבן זיך מיט די דעטאלן פון אזא וויכטיקן דעפּארטמענט, ווי דער פינאנצעילער. עס וואָלט פאר אים געווען א סך גלייכער, ווען ער באַ־פריינט זיך פון דעם דעפּארטמענט, באשטימענדיק א פינאנץ־מיניסטער.

דעפּאָרטאַציע פון בריטישע אימיגראַנטן

אין טעאָריע איז קאנאדע אפן פאר ברטישע אימיגראנטן. אין פּראקטיק זיינען די טויערן פון לאנד פאר זיי ברייט אָפן — אויף צוריק אונזער אימיגראציע דעפּארטמענט, ווי דער איינגראציע מי־סיעמער האָט עס אליין דערקלערט (און, דאכט זיך, מיט שטאָלץ), שטריינגט אָן זיינע וויכטיקסטע כחות אויף דער "שווערער" ארבעט צוריקצוהאלטן אימיגראנטן פון צו קומען אין לאנד. ער איז אבער אויך אן "עמיגראציע" דעפּארטמענט, און גיט איין א סך געלט אין ענערגיע אויף — דעפּאָרטאציעס.

גיט־בריטישע אימיגראנטן, נאָכדעם ווי זיי ווערן נאטוראלי־זירט, גייען ארויס פון זיין רשות. און מען קען קיין זיי מער ניט דעפּאָרטירן. דערפאר אבער האָט דער דעפּארטמענט א פרייע האנט בנוגע בריטי־שע אימיגראנטן. וועלכע, ווי בריטישע בירגער, דארפן זיך דאָ קיינמאָל ניט נאטוראליזירן אין קאנען דערפאר — צו יעדער צייט דעפּארטירט ווערן...

דער דעפּארטמענט האָט גיט אויסגענוצט די געלעגנהייט. פאר די ערשטע זעקס חדשים פון דעם יאר האָט ער דעפּארטירט 1,151 בר־י־טישע אימיגראנטן!

שלעכטע צייטן? אבער אין אויסטראליע און אין דרום אפריקע איז די לאנגע זיכער ניט בעסער ווי אין קאנאדע. אין דאָך האָט די צאָל דעפּארטאציעס אין יענע לענדער פאר דער זעלבער צייט דערגרייכט בלויז צו עטלאכע צענדליק...

א שיינע נאמען מאכט אונזער אימיגראציע דעפּארטמענט פאר קאנאדע, ניטאָ וואס צו ריידן!

זינדיק בלוט

(פארזעצונג)

— איז ער טויט — ניטא מער זענבערג . . .

— ניטא מער . . . . אומגעקומ־ען האט נעקראגן דאס, וואס ער האָט פארדינט...

— און איך וועל זיין פריי?

— נעווים . . .

ווידער האָט שוועסטער און דער זיך ארומגענומען, זיך ווידער קושט און געהאלטן.

פון סעמ'ס אויגן האָט זיך דאס ניי א נאס געטאן טרערן. ווי זיינען אין אים געווען טרערן אויך האָט זיך צעוויינט. אבער דאס געווען א געוויין פון גליק. דאס נאָך געווען די ערשטע טרערן פרייד.

איצט איז פאר נאָר'ן געבליבן איין אויפגאבע: אויסצוגעפינען עס איז דער אנענט, וואס האָט ארבעט האנט אין האנט מיט ר' בערגן. דאס איז געווען פאר אים טיק צוליב צוויי זאכן: ערשטנס אויסצוגעפינען ווער עס פאר־ראט אביבעריקע אגענטן און דעטעקט צוויי־נטנס, און דאס איז געווען דע־פינען ווער עס האָט זיך אליין בערגן. דאס איז געווען פאר אים אנענטן און דעטעקטיוון, און דאס איז געווען דע־טעקטיוון, און דאס איז געווען דע־טעקטיוון: אין דאס איז געווען דער קר — כדי יענער זאָל זיך אליין ריה זיין אז דאס האָט ער אריב־ר'טראגן אויפן בערגן רעווערבערגס רעוואלווער. סעמ'ען איז קעשענע. כאטש מען שוין אין קעשענע. דאך האָט מען נים געדארפט אנ־באוויין.

—אבער ווי אזוי אנטדעקט ווי? — ווען ער האָט זיך דאך געוואָרנט הערט צו דעם געשפּרעך וואָס ר בערג האָט געפירט מיט ענין, האָ־בליין געהערט דעם נאמען ניי ער ווייסט ניט אז עס זאָל זיך נען אן אנגעט מיט אזא נאמען.

ער האָט זיך דאך געוואָרנט דעם שעף פון די פּאָליציסטן אויס.

דאָקטוירים

ORDER

דענטיסטן

ORDER

דר. ס. דוש, בערמאַן, 834 אפיס שטונ

דר. דוש, ברענער, 402 אפיס שטונ

דר. א. גוטמאַן, 714 טאר בילדינג, 283 אפיס שטונדן: 10—12

דר. ס. דשואוויש, 404 באַ שטונדן: 11—12 3H

דר. וו. הערשפילד, 576 אפיס שטונ

דר. כ. א. וויקטאָר, קאר אפיס שט

דר. י. פּערלמאַן, 291 באַ אפיס שט

דר. ס. קאָבריינסקי, אויבן אפיס שט

דר. סעם דאַרין, ראיאל ב

דר. דאָנ. ראָזענבערג, 402 אפיס שטונדן: 10—12

דר. א. ל. שוכין, אפיס: בענק אף קאנ רעזידענ

אויגן, א

דר. י. ה. בעקמאַן, 613 ב

דר. ד. מ. דושענאה, 0-2

קינד

דר. ה. מעדאָוויי, 904 באַיד בלרד. 3

דר. דושא. ה. שאפּירא, שטונדן: 3 A

דר. ס. דוש. בערמאַן, 834 אפיס שטונ

דר. א. גוטמאַן, 714 טאר בילדינג, 283 אפיס שטונדן: 10—12

דר. ס. דשואוויש, 404 באַ שטונדן: 11—12 3H

דר. וו. הערשפילד, 576 אפיס שטונ

דר. כ. א. וויקטאָר, קאר אפיס שט

דר. י. פּערלמאַן, 291 באַ אפיס שט

דר. ס. קאָבריינסקי, אויבן אפיס שט

דר. סעם דאַרין, ראיאל ב

דר. ד. מ. דושענאה, 0-2

דר. ה. מעדאָוויי, 904 באַיד בלרד. 3

דר. דושא. ה. שאפּירא, שטונדן: 3 A

דר. ס. שוכין, אפיס: בענק אף קאנ רעזידענ

דר. י. כן עזרא, ב.א. 2½

דר. מ. ברענמאַן, סט. 1

דר. ס. טשורטשיל, סוויט L

די קייט

(פעליעטאָן)

פון משה חייקעל'ס

די מעשה, וואס איך גיי אייך דאָ דערציילן, האָב איך געהערט פון מיין שכן, אָן אויב דו קומסט אייך דאָ אויס עפּעס קשה, בין איך אסור עפּעס שולדיק וויל ווי געזאגט, איך האָב די מעשה נעערט פון מיין שכן. חלילה ניט אויסגעטראכט.

נאר דאס הארץ זאגט מיר, אז עס וועט אייך אין דער דאזיקער מעשה קיין זאך ניט פארקומען קשה, מחמת עס ליינט זיך אויפ'ן שכל. וואָרום אויך וועל דאָך אייך ניט גיין דערציילן א מעשה וואס ליינט זיך נ י ט אויפן שכל.

און די מעשה איז א מעשה וועגן א קייט, וואס האָט ניט קיין אנהויב און האָט ניט קיין סוף.

אזוי־לאָנג, דערציילט מיין שכן, וועלכער איז א גרויס געשעפט, אנומעלטן, האָט א פּאָר וואָכן צוריק, האָט דער באלעבאס אים אריינגערופן צו זיך אין אפיס און ער האָט צו אים געזאגט בזה הלשון:

— זיי וויסן, מיין ליבער, אז צייטן זיינען שלעכט, ביזנעס נייען מיט'ן קאפּ אראָפּ.

— איז דער שכן מיינער, ווי דער שטיינער איז, געוואָרן בלאס און דער שראָקן. דאָס הארץ האָט אים באלד געזאגט מיט וואס דער שמועס וועט זיך איסלאָזן.

דער באלעבאס האָט דערווייל א בלאָז געטאָן א וואָלקן רויך פון זיין סיגאר און ער האָט פארגעזעצט:

— האָב איך דיר געוואָלט זאָגן, מיין ליבער, אז צוליב דעם אלעמען בין איך געצוואונגען, זי . . . דו פאר־מיין.

— איז מיין שכן געוואָרן נאָך בלאסער, און ער האָט געזאגט:

— נו, מיילא . . . אז מען מוז . . . איז דאָך ניט שייך — נאר איין זאך וועל איך אייך בעטן . . .

— דאנקען? — פרעגט דער באלעבאס.

מאכט דער שכן:

— איר זאָלט שניידן מיט רחמ־נות . . .

מיילא, צו דער באלעבאס האָט נע־שניטן מיט רחמנות אדער אָן רחמנות, דאָס איז אונז ניט נוגע. דער עיקר איז, אז ער האָט געשניטן.

איז דער שכן מיינער, ווי איר קאָנט זיך אליין פארשטעלן, געקומען יענעם טאָג זייער אָן אויטעקער אחיים. פרעגט אים דאָס ווייב:

— וואָס איז מיין טייערער, גע־שעען?

— דערציילט ער איר אזוי, און אזוי: צייטן זיינען שלעכט, ביזנעס זיינען געשלאָגענען. און דערביבר . . .

ווערט דאָס ווייבל ווי ווי דאָס קלייד וואָס זי טראָגט אויפן לייב און דאָס הארץ קלאפּט איר. זי ווייסט שוין מיט וואָס דאָס געשעפט.

בקיצור — זאָגט זי — צי ניט זי נשמה, זאָג שוין, ווי גרויס איז דער שניט.

זאָגט ער איר. און ער ליינט צו:

— דערביבר מיין טייערע וועסטו מוזן אביסעלע שפּאָרן. דו וועסט מו־זען אביסעלע פארגן. וואָרום זו זעסט דאָך אום אויף דער וועלט טוט זיך... עס איז שלעכט.

האָט דאָס ווייבל, נעבאָך, אויסגע־וויינט א פּאָר טרערן. עס איז זאָגט זי, אודאי ניט גוט. און פון וואָס זאָל זי שפּאָרן, און פון וואָס זאָל זי קאר־גען? נאָר וואָס וועט העלפן דאָס רע־דען? עס איז דאָך זאָגט זי, אן אומגלוק וואָס האָט געטראָפן יעדן גלייך...

איז דערביבער און דערפאר, זאָגט דאָס ווייבל, וועט זי מוזן עפּעס טאָן, פון עפּעס שפּאָרן, פון עפּעס קאָרגן, כאטש דערווייל וויינט זי ניט פון וואָס אין וויינט ניט ווי אזוי.

אין אויף מאָרגן, גלייך נאָכדעם ווי דער מאן אירער, דאָס הייסט דער שכן מיינער, איז אוועק צו דער אר־בעט, האָט דאָס ווייבל אויפגע־שטעמעט ביי איר אפילו אן אויינגעק־סענט. אבער וואָס זאָל זי נעבאָך, טאָן, דאָס ווייבל? אז מען רייסט ביי איר, מוז זי דאָך רייסן ביי יענעם, וואָס, ניט אזוי?

אז זי האָט געגומען טענה'ן צו דער שווארצער דינסט מיט איידעלע ווער־טער:

— פארשטייסט, מיימי . . . צייטן זיינען שלעכט . . . ביזנעס זיינען גע־שלאָגן . . . מענשן גייען ארום אז אר־בעט . . . האָט דער באלעבאס . . . איך מיין, ניט דיין באלעבאס, נאר דיין באלעבאס'עס באלעבאס . . . דו פארשטייסט . . . יענער, איך דער פאבריק . . . "די ביג נאי" . . . גע־שניטן מיין מאנ'ס וויידושעס . . . . אז, פארשטייסט . . . דערביבער, יו נאו . . . . האָט מיין מאן געשניטן מ י י נ ע ווידושעס . . . מוז איך דאָך, פארשטייסט, מיימי, שליידן ד י י נ ע ווידושעס . . .

"עס איז נאטירלאך, אז אונזערע טע־טיקייטן אין פארלויף פון דר לעצטע צוויי יאר האבן אומאפּהענגיק פון אומאל אומאפּהענגיק פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, (איי־ניקע מאל האָט פאסירט, אז עס זיינען ציונעשטעלט געווארן באזונדערע מעמא־דאנדומס און רעפּארטס צו דער מאנ־דאטן קאמיסיע פון דער פעלקערליגע), ווען מיר נעמען דאס אלעס אין אנ־באטראכט, דאן מוזן מיר איינזעען, אז מיר קענען, ניט ווייטער אזוי אנגיין, אויב מיר ווילן אויסמיידן סכסוכים. נעמענדיק אין באטראכט די שווערי־קייטן, וואס זיינען צו דערווארטן פון דרויסן וואלט עס געווען בארואיגנד דאס, אז דער אידי־שער אגענטור אין אמעריקע, מיר זייט־נען נעשטאנען כסדר אין פארבינדונג דורך טעלעפאן, דורך קייבל און דורך בריוו, אין מיר טראגן עצאמען מיט אים די פולע פאראנטוואָרטלאכקייט פאר דעם רעזולטאט, וואס אין אויס־ענדריקע געוואָרן אין דעם בריוו פון פרעמיער מאקדאנאלד, וואס איך פער־זענדליך, האלט פאר א זייער נעשיקט ריצוני פון א גרויס פאלק פון דעם, וואס מיר האלטן פאר א ערנסטע פאר־לעענונג.

דער אויפבוי פון דער נאציאָ־נאלער היים

"איך האלט אויך, אז מיר דארפן זיך קלאר מאכן וועגן דעם אופן פון אויפבוי פון דער נאציאָנאלער היים אונטער דעם מאנדאט. עס זיינען אנ־נענאנען א סך דיסקוסיעס וועגן דעם, ווען עס איז איינגעשלאָגן אזוינס א נאציאָנאלע היים. איר וויל ניט פאר־שלאגן א נייע דעפיניציע; דיי דעפיני־ציע איז געגעבן געווארן אין דעם "ווייס־ן פאפּיר" פון 1922, און די דאזי־קע דעפיניציע איז דאמאלט אנגענומען געווארן דורך דער צייטונגס־טישע אר־גאניזאציע. זי לייענט זיך דאָ ווי פאָלגט.

"ווען מען פרעגט, וואָס עס מיינט די אנטוויקלונג פון דער אידישער נאציאָנאלער היים אין פאלעסטינע, דאן קאן געגענטפערט ווערן, אז דאס איז ניט אן ארויפצוגיסן פון א אידישער נאציאָנאליטעט אויף א באפעלקערונג אין פאלעסטינע אלס א נאנצע. נאר עס מיינט די ווי־טערדיקע אנטוויקלונג פון דער איצ־טיקער אידישער קהלה אין פאלעס־טינע, מיט דער הילף פון די אירן אין די אנדערע טיילן פון דער וועלט, מיט וועלכן דאס אויזדרוק אין אנטער, אויב מען נעמט אין באטראכט דאס אויזדרוק אין דער אידישער אגענטור, מיר זיינען ניט דאס אויזדרוק אין אנדערע אגענטן, אז דאס דארף זיין אויסגעשפּילט אין דער אידישער אגענטור, דאס דארף זיין אויסגעשפּילט אין דער אידישער אגענטור, אז